

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΜΟΣΧΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΤΟΥΣ 2022
(ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2021)

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ**

ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΑΣ	3
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	4
2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ	4
2.2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	5
2.3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	6
2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2022	6
2.5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΗ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ	7
2.5.1 ΚΥΡΩΣΕΙΣ	7
3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ.....	8
3.1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	8
3.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	9
4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	9

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΑΣ

ΕΚΤΑΣΗ	207.600 τ.χλμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	9,3 εκ.
ΓΛΩΣΣΑ	Λευκορωσική (ομιλούμενες: ρωσικά, αγγλικά)
ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ- ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	Minsk- Homyel, Mogilev, Vitebsk
ΝΟΜΙΣΜΑ	Λευκορωσικό ρούβλι (1€ = 3,55 BYN 29.6.2022)

Πρώην σοβιετική δημοκρατία, η Λευκορωσία διαθέτει σχετικά ανεπτυγμένη βιομηχανική βάση αν και με απηρχαιωμένο πλέον, εξοπλισμό. Είναι εξαρτημένη ενεργειακά από τις ρωσικές επιδοτήσεις καθώς και από την προνομιακή πρόσβαση στη ρωσική αγορά.

Κατά την μετάβαση της χώρας στην οικονομία της αγοράς πραγματοποιήθηκαν ορισμένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και σημειώθηκε περιορισμένη ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Εν γένει, η οικονομική ανάπτυξη της περιόδου 2003-2013 οδήγησε σε αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος και στην μείωση του αριθμού των νοικοκυριών που ζούσαν κάτω από το όριο της φτώχειας. Εκτιμάται δε ότι η ανάπτυξη την περίοδο 2000-2008 οφείλεται κατά κύριο λόγο στην πληρέστερη αξιοποίηση υφιστάμενης δυναμικότητας, την περίοδο, όμως, 2009 και μετά οφείλεται κυρίως στις επενδύσεις κεφαλαίου.

Η Λευκορωσία διαθέτει σημαντικούς φυσικούς πόρους: ξυλεία, ορυκτά, γρανίτη, ασβεστόλιθο, άργιλο, τύρφη, δολομίτη και μικρά κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ο αγροτικός τομέας συνεισφέρει κατά 6,4% στον σχηματισμό του ΑΕΠ και απασχολεί περί το 10% του εργατικού δυναμικού της χώρας¹. Κύρια αγροτικά προϊόντα είναι το βοδινό και χοιρινό κρέας, τα πουλερικά, το γάλα και τα δημητριακά. Χαρακτηριστικά, η Λευκορωσία είναι ο 3ος μεγαλύτερος εξαγωγέας λιναριού, ο 7ος μεγαλύτερος εξαγωγέας βουτύρου και ο 8ος μεγαλύτερος εξαγωγέας πουλερικών παγκοσμίως. Στον αγροτικό τομέα πρωτοστατούν επιδοτούμενοι κρατικοί συνεταιρισμοί, κατάλοιπο της σοβιετικής περιόδου, οι δε εξαγωγές κατευθύνονται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην ρωσική αγορά.

Η βιομηχανία συμβάλλει κατά 31,5% στον σχηματισμό του ΑΕΠ της χώρας απασχολώντας περί το 31% του εργατικού δυναμικού και μεταξύ των κυριότερων παραγομένων αγαθών συγκαταλέγονται οι εργαλειομηχανές, ο αγροτικός εξοπλισμός, τα λιπάσματα, τα προϊόντα πετρελαίου και τα χημικά, τα προκατασκευασμένα οικοδομικά υλικά, τα είδη διατροφής και ο οικιακός εξοπλισμός.

Ο τριτογενής τομέας, με συνεισφορά περί το 47,7% στον σχηματισμό του ΑΕΠ, απασχολεί περί το 59% του εργατικού δυναμικού. Τεχνολογίες, πληροφορικής, μεταφορές και υπηρεσίες της εφοδιαστικής αλυσίδας είναι οι ταχύτερα αναπτυσσόμενοι τομείς.

Η κυριαρχία του κράτους στην οικονομική δραστηριότητα (70% της βιομηχανικής παραγωγής προέρχεται από κρατικές επιχειρήσεις) φαίνεται να ανακόπτει την οικονομική ανάπτυξη της χώρας σε πολλαπλά επίπεδα (ανταγωνισμός, επενδύσεις, καινοτομία, παραγωγικότητα). Οι κρατικές επιχειρήσεις έχουν σημαντικά χρέη και

¹ Στοιχεία Παγκόσμιας Τράπεζας

μειωμένη απόδοση. Ακολουθώντας τις σχετικές παραινήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, η λ/κυβέρνηση έχει προχωρήσει στην κατηγοριοποίηση τους και την ανάλογη αντιμετώπιση της διοίκησής τους. Η πρώτη κατηγορία, περί τις 400, περιλαμβάνει τις σταθερά αφερέγγυες εταιρείες, για τις οποίες εξετάζεται η δυνατότητα ρευστοποίησης ή μετασχηματισμού. Στην δεύτερη κατηγορία εντάσσονται περί τις 250 εταιρείες (μεταξύ των οποίων, οι μεγάλες βιομηχανίες της χώρας πλην της Belaruskali), οι οποίες είναι υπερχρεωμένες και εξετάζεται το ενδεχόμενο ελάφρυνσης των χρεών τους. Στις υπόλοιπες εταιρείες προβλέπεται η υποχρεωτική αναδιάρθρωση και βελτίωση της διοίκησής τους.

Η Λευκορωσία παραμένει εξαρτημένη σε μεγάλο βαθμό από τη Ρωσία, η οποία είναι μακράν ο μεγαλύτερος εμπορικός της εταίρος. Το 2021 με την επιδείνωση των σχέσεων με την διεθνή κοινότητα, η εξάρτηση από την Ρωσία αυξήθηκε έτι περαιτέρω με στενή συνεργασία και προσπάθεια ολοκλήρωσης σε οικονομικό, φορολογικό και χρηματοπιστωτικό επίπεδο. Υπενθυμίζεται ότι η Λευκορωσία αγοράζει παραδοσιακά φυσικό αέριο και πετρέλαιο σε μειωμένες τιμές από τη Ρωσία και μεγάλο μέρος της ανάπτυξής της οφείλεται στην επανεξαγωγή ρωσικού πετρελαίου (και υποπροϊόντων του) σε τιμές αγοράς. Η οικονομία της εξαρτάται, συνεπώς, σε μεγάλο βαθμό από τον πετρελαϊκό τομέα (διαθέτει δύο σύγχρονα διυλιστήρια) και από τις ιδιαίτερες τιμές που μπορεί να επιτύχει από τη Ρωσία. Μέσω αυτής διοχετεύεται δε το 20% του ρωσικού φυσικού αερίου προς τις χώρες της ΕΕ (αγωγός Γιαμάλ).

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Το 2021 η πορεία της λ/οικονομίας αποδείχθηκε καλύτερη απ'ότι αναμενόταν σημειώνοντας αύξηση κατά 2,3%, παρά τις δυτικές κυρώσεις, χάρη στην αύξηση των εξαγωγών της και στην ενίσχυση της κατανάλωσης των νοικοκυριών.

Εξάλλου και το 2020, παρά τους αρνητικούς εξωτερικούς παράγοντες (ύφεση της ρωσικής οικονομίας με την οποία συνδέεται στενά, πανδημία) η λευκορωσική οικονομία ανταποκρίθηκε σχετικά ικανοποιητικά, καθώς στην χώρα δεν ελήφθησαν ουσιαστικά περιοριστικά μέτρα λόγω πανδημίας.

Όπως προαναφέρθηκε, η Ρωσία είναι σταθερά ο σημαντικότερος εταίρος της Λευκορωσίας με όγκο εμπορίου το 2021 στα 40 δις \$ ΗΠΑ (λ/εξαγωγές 16,4 δις και εισαγωγές 23,6 δις²). Περί τις 2500 ρωσικές εταιρείες δραστηριοποιούνται στη Λευκορωσία και η Ρωσία αποτελεί τον σημαντικότερο επενδυτή στη χώρα με απόθεμα επενδύσεων περί τα 4,5 δις \$ ΗΠΑ, ήτοι 32% του συνόλου. Παράλληλα, παραμένει η κύρια πηγή εξωτερικού δανεισμού για την κυβέρνηση της Λευκορωσίας.

Το λ/οικονομικό μοντέλο βασίζεται στην δυνατότητα προμήθειας πετρελαίου σε χαμηλή τιμή από την Ρωσία, ως έμμεση επιδότηση του συνόλου της βιομηχανίας της και πηγή εμπορικών και φορολογικών εσόδων από τις δραστηριότητες μετά την διύλιση.

Η απόφαση της Ρωσίας για σταδιακή έως το 2024 μετάβαση στην φορολόγηση όχι πλέον των εξαγωγών υδρογονανθράκων, αλλά της παραγωγής, οδηγεί στην σταδιακή

² Στατιστική Υπηρεσία Λευκορωσίας

εξάλειψη της δυνατότητας φθηνού πετρελαίου για την Λευκορωσία και των πλεονεκτημάτων που αυτή προσέφερε. Εκτιμάται ότι η κίνηση αυτή θα προκαλούσε απώλειες ύψους 11 δις \$ ΗΠΑ στην λ/οικονομία έως το 2024, εκ των οποίων 3 δις \$ ΗΠΑ στον κρατικό προϋπολογισμό.

Η συμφωνία που επετεύχθη εντέλει με την ρωσική πλευρά για την παράδοση πετρελαίου και φυσικού αερίου για το 2021 προβλέπει τιμή πετρελαίου 128,5\$ ΗΠΑ/κ.μ. (έναντι 127 \$ το 2020). Παρά την αύξηση, το κόστος του ρωσικού πετρελαίου για την Λευκορωσία και για το 2021 παραμένει χαμηλότερο³ των υπολοίπων εναλλακτικών.

Υπό την πίεση της αύξησης των διεθνών τιμών των αγαθών και την αποδυνάμωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του λ/ρουβλίου, ο πληθωρισμός το 2021 ξεπέρασε κατά πολύ τον στόχο του 5%. Για την αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων η Κεντρική Τράπεζα αύξησε το βασικό επιτόκιο σε 9,25%.

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Λευκορωσίας

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ονομαστικό ΑΕΠ (\$ ΗΠΑ δις)	47,0	54,5	61,6	64,6	61,3	68,2
Μεταβολή ΑΕΠ %	-2,5	2,5	3,1	1,2	-0,6	2,3
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (\$ ΗΠΑ)	4.948	5.738	6.490	6.813	6.516	7.295
Ανεργία	5,8	5,6	4,8	4,2	4,0	3,9
Πληθωρισμός	11,8	6,0	4,9	5,6	7,3	9,2
Δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	47,2	47,2	45,4	44,8	47,5	41,2
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-3,4	-1,7	0,0	-1,9	-0,04	2,7

Πηγή: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμια Τράπεζα, www.focus-economics.com, Στατιστική Υπηρεσία Λευκορωσίας, EBRD

Η πολιτική κατάσταση επηρεάζει αναπόφευκτα την πραγματική οικονομία, επιδεινώνει το επιχειρηματικό κλίμα, και πλήττει με μείωση επενδύσεων και αποχώρηση ικανών στελεχών ειδικά τον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορικής, ο οποίος αποτελεί κινητήρια δύναμη της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας. Εξίσου αρνητικά επιδρούν η επιβολή κυρώσεων και η αναστολή της δυνατότητας κρατικού δανεισμού από διεθνείς οικονομικούς θεσμούς (βλ. κατωτέρω).

Σε αυτό το πλαίσιο, όπως προαναφέρθηκε, η μόνη προσιτή δυνατότητα δανεισμού είναι από την Ρωσία, η οποία έχει ήδη προβεί σε χορήγηση νέων δανείων και ευνοϊκότερη αντιμετώπιση στην αποπληρωμή παλαιότερων.

Σημειώνεται επίσης ότι η Ευρασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης ανταποκρινόμενη στο λευκορωσικό αίτημα αύξησης της χρηματοδότησης, καλύπτει πιστώσεις σε προγράμματα μεταφορών και υποδομών από τα οποία αποχώρησαν η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανάπτυξης & Ανασυγκρότησης.

2.2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Η Λευκορωσία εξάγει και εισάγει κυρίως ορυκτά, χημικά, μηχανήματα, εξοπλισμό και μεταφορικό υλικό καθώς και τρόφιμα.

³ 88-90% της παγκόσμιας τιμής

Πίν. 2 Εξωτερικό εμπόριο Λευκορωσίας (αξία σε δις \$ ΗΠΑ)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020 (%)
Εξαγωγές αγαθών	23,1	28,7	33,4	32,3	29	39,9	+37,6
Εισαγωγές αγαθών	25,6	31,7	35,9	36,4	32,6	41,8	+28,2
Εμπορικό ισοζύγιο	-2,5	-3,0	-2,5	-4,1	3,6	-1,9	
Εξαγωγές υπηρεσιών	6,8	7,9	8,8	9,6	8,8	10,2	+15,9
Εισαγωγές υπηρεσιών	4,3	4,8	5,4	5,8	4,9	5,7	+16,3
Ισοζύγιο υπηρεσιών	2,5	3,0	3,4	3,7	3,8	4,5	

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Λευκορωσίας, Κεντρική Τράπεζα Λευκορωσίας

Η ΕΕ συγκαταλέγεται μεταξύ των κυριότερων εμπορικών εταίρων της Λευκορωσίας καθώς καλύπτει περί το 20% των συναλλαγών της, η δε Ρωσία το 49%.

Η Ρωσία, η Κίνα και η Γερμανία αποτέλεσαν τους σημαντικότερους προμηθευτές της Λευκορωσίας και το 2021.

Την ίδια περίοδο, η Ρωσία αποτελεί και τον σημαντικότερο προορισμό των λευκορωσικών προϊόντων και ακολουθούν η Ουκρανία, η Ολλανδία και η Πολωνία.

2.3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Μεταξύ των κυριοτέρων επενδυτών στη Λευκορωσία είναι η Ρωσία, το ΗΒ, η Κύπρος, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Κίνα, η Γερμανία, η Λιθουανία, το Ιράν, η Λετονία, η Πολωνία και οι ΗΠΑ.

Πίνακας 3: Ροή ξένων επενδύσεων (αξία σε δις \$ ΗΠΑ)

	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο	9,7	10,8	10	8,7	8,7
Ρωσία	3,7	4,15	4,5	3,6	3,7
ΗΒ	2,6	2,8	1,8	0,5	0,3
Κύπρος	0,7	0,85	0,76	0,8	1,2
Αυστρία	0,3	0,3	0,4	0,64	0,35
Ουκρανία	0,2	0,4	0,36	0,44	1,3

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Λευκορωσίας

Οι τομείς που προσελκύουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των επενδυτών παραμένουν η βιομηχανία, το εμπόριο και οι μεταφορές.

2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2022

Με τις κυρώσεις ΗΠΑ και ΕΕ, οι οικονομικές προβλέψεις εμπεριέχουν μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας. Εκτιμάται πάντως ότι η κρίση στην Ουκρανία και οι ενισχυμένες κυρώσεις θα έχουν άμεση αρνητική επίπτωση στην λ/οικονομία. Επιλέγοντας την στενή συμμαχία με την Ρωσία, υφίσταται τις συνέπειες περαιτέρω κυρώσεων, την διεθνή απομόνωση και την απώλεια ιδιαίτερα επικερδών αγορών στην ΕΕ και την Ουκρανία καθώς και επενδυτών, υφιστάμενων ή μελλοντικών.

Προβλήματα αναχρηματοδότησης του χρέους της, μείωση των συναλλαγματικών της αποθεμάτων την ωθούν σε περαιτέρω προσέγγιση με την Ρωσία, η οποία καλείται να αντιμετωπίσει τα δικά της προβλήματα προτού παρέξει βοήθεια στην γείτονα. Για το 2022 αναμένεται οικονομική συρρίκνωση κατά 4% και στασιμότητα το 2023.

2.5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΗ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ

- Η Λευκορωσία συμμετέχει στην Ευρασιατική Οικονομική Ένωση, μαζί με τη Ρωσία, την Αρμενία, το Καζακστάν και την Κιργιζία. Στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου κατέχει καθεστώς παρατηρητή.
- Είναι μέλος της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών.
- Από την ΕΕ δεν έχει επικυρωθεί η διμερής Συμφωνία Εταιρικής Συναλλαγής και Συνεργασίας που έχει συναφθεί με την Λευκορωσία από το 1995 εφόσον η τελευταία δεν δεσμεύεται, ως όφειλε, σε θέματα σεβασμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για τον ίδιο λόγο καθώς και για την μη τήρηση των αρχών του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, από το 2007, η Λευκορωσία δεν μπορεί να επωφεληθεί του Γενικευμένου Σχήματος Εμπορικών Προτιμήσεων (Generalized Scheme of Preferences) της ΕΕ. Σε τεχνικό επίπεδο, πάντως, συνεχίζεται ο διάλογος επί εμπορικών θεμάτων μεταξύ εμπειρογνομόνων. Επιπλέον, η Λευκορωσία συμμετέχει στην κοινή πρωτοβουλία ΕΕ, κμ και Αρμενίας, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργίας, Μολδαβίας και Ουκρανίας, με την ονομασία Ανατολική Εταιρική Σχέση/ Eastern Partnership (2009).

2.5.1 ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Από τον Οκτώβριο 2020 η ΕΕ εισάγει σταδιακά περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές της με την Λευκορωσία μετά τις Προεδρικές εκλογές στη χώρα. Κατόπιν, όμως, του περιστατικού της αναγκαστικής προσγείωσης αεροσκάφους στο Μίνσκ, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021(1030) του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021⁴ εισάγονται περαιτέρω στοχευμένες κυρώσεις και συγκεκριμένα, απαγορεύσεις και περαιτέρω περιορισμοί στο εμπόριο όπλων, στον εξοπλισμό, τεχνολογία ή λογισμικό για την παρακολούθηση ή την υποκλοπή, από τις Αρχές της Λευκορωσίας ή για λογαριασμό τους, του διαδικτύου και των τηλεφωνικών επικοινωνιών σε δίκτυα κινητής ή σταθερής τηλεφωνίας, στα είδη διπλής χρήσης για στρατιωτική χρήση και σε συγκεκριμένα πρόσωπα, οντότητες ή φορείς στην Λευκορωσία, στην εμπορία προϊόντων πετρελαίου, χλωριούχου καλίου και εμπορευμάτων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή παρασκευή προϊόντων καπνού, στην πρόσβαση της Κυβέρνησης της Λευκορωσίας καθώς και των κρατικών χρηματοοικονομικών λ/ ιδρυμάτων και οντοτήτων στις κεφαλαιαγορές της ΕΕ, στην παροχή ασφάλισης και αντασφάλισης στην Κυβέρνηση, τους δημόσιους φορείς και οργανισμούς της Λευκορωσίας και στις χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για έργα του δημοσίου τομέα.

Οι απαγορεύσεις και οι περιορισμοί πλήττουν την δυνατότητα πρόσβασης της Λευκορωσίας στις κεφαλαιαγορές και συνεπώς, τις δυνατότητες δανεισμού της και αναχρηματοδότησης του εξωτερικού χρέους της προς Ευρωπαίους πιστωτές.

Σύμφωνα με την S&P η διάθρωση του κρατικού χρέους της Λευκορωσίας παραμένει δυσμενής, αφού πάνω από το 90% είναι σε ξένο νόμισμα. Η πρώτη μεγάλη

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1030&from=EN>

αποπληρωμή του χρέους επί κρατικών ευρωομολόγων της Λευκορωσίας θα πρέπει να πραγματοποιηθεί το 2023. Ως αποτέλεσμα αυτού θα απαιτηθεί είτε η αποπληρωμή του είτε η αντικατάστασή του με δάνεια από άλλες χώρες (Ρωσία). Σημειώνεται, πάντως, ότι η απαγόρευση αγοράς νέων χρεογράφων (έκδοσης μεταγενέστερης της 29^{ης} Ιουνίου 2021) δεν εμποδίζει την διαπραγμάτευση των παλαιότερων. Τέλος, οι απώλειες εσόδων σε συνάλλαγμα είναι πιθανό να επιφέρουν πτώση της ισοτιμίας του λ/ρουβλίου, της τάξεως 5-10%, αλλά δεν αναμένονται μεγαλύτερες αναταράξεις. Σε κάθε περίπτωση, αποτέλεσμα των κυρώσεων αναμένεται να είναι η μεγαλύτερη οικονομική και όχι μόνον, εξάρτηση της Λευκορωσίας από τη Ρωσία.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ

3.1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

Το ισοζύγιο του διμερούς εμπορίου εμφανίζεται διαχρονικά πλεονασματικό υπέρ της Ελλάδας, οι δε συναλλαγές δεν διαφοροποιούνται σημαντικά ως προς τα είδη των αγαθών.

Πίνακας 4: Διμερές εμπόριο (σε €)

Διμερές Εμπόριο Ελλάδας-Λευκορωσίας						
	2017	2018	2019	2020	2021	2020-2021 (μεταβολή %)
Ελληνικές Εξαγωγές	10.443.989	9.984.356	12.384.529	12.084.942	16.011.437	32,4
Ελληνικές Εισαγωγές	2.275.337	7.707.394	4.339.727	1.057.812	2.278.940	115,44
Εμπορικό Ισοζύγιο	8.168.652	2.276.962	8.044.802	11.027.130	13.732.497	24,53
Όγκος Εμπορίου	12.719.326	17.691.750	16.724.256	13.142.754	18.290.377	39,11

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το 2021 οι ελληνικές εξαγωγές ανήλθαν σε 16 εκ. € παρουσιάζοντας αύξηση κατά 32,4% σε σχέση με το 2020. Οι εισαγωγές από τη Λευκορωσία διπλασιάστηκαν σε σχέση με το 2020 και ανήλθαν σε 2,3 εκ. €. Το εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της χώρας μας παρουσίασε αύξηση κατά 24,53 % και ανήλθε σε 13,7 εκ. €.

Συγκεκριμένα, οι ελληνικές εξαγωγές στη Λευκορωσία το 2021 αφορούν κυρίως σε ενδύματα και εξαρτήματα από γουνοδέρματα, καπνά, φύλλα αλουμινίου και νωπά φρούτα.

Τα λιπάσματα, τα προσθετικά για λιπαντικά λαδιών, η ξυλεία και τα νιτρικά καλίου (πρόσθετα τροφίμων) είναι οι κυριότερες εισαγωγές μας από αυτήν το 2021.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την λ/στατιστική Υπηρεσία, ο όγκος εμπορίου με την Ελλάδα το 2021 ανέρχεται σε 29,8 εκ. \$ ΗΠΑ (λ/εξαγωγές σε 3,5 εκ. και εισαγωγές σε 26,3 εκ. \$).

Το συμβατικό πλαίσιο οικονομικού χαρακτήρα Ελλάδος-Λευκορωσίας⁵ περιλαμβάνει:

⁵ ENY

- Συμφωνία για οικονομική, επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία (Ν.3987/ΦΕΚ 156/Α/13.7.2011, σε ισχύ από 3.9.2011),
- Συμφωνία για την συνεργασία στο τομέα του τουρισμού (Ν.4114/ΦΕΚ 23/Α/29.1.2013, σε ισχύ από 8.2.2013),
- Συμφωνία για τις διεθνείς οδικές επιβατικές & εμπορευματικές μεταφορές (Ν.4367/ΦΕΚ 19/Α/15.2.2016, σε ισχύ από 16.6.2016. Στο πλαίσιο αυτής συγκαλείται η μεικτή Επιτροπή Οδικών Μεταφορών (πλέον πρόσφατη σύγκλησή της στο Μινσκ την περίοδο 3-4.4.2019). Ετησίως δε ανταλλάσσονται άδειες διέλευσης εμπορευματικών μεταφορών.

Η Λευκορωσία έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για τη σύγκληση της 1^{ης} Μεικτής Διυπουργικής Επιτροπής με την Ελλάδα, αλλά παρά τις συζητήσεις για διενέργεια αυτής το α' εξάμηνο 2018 δεν κατέστη εφικτή η πραγματοποίησή της.

Σημειώνεται επίσης ότι έχουν πραγματοποιηθεί δύο γύροι διαπραγματεύσεων (22-23.3.2017 και 6.12.2017) για την υπογραφή συμβατής με το ενωσιακό δίκαιο διμερούς Αεροπορικής Συμφωνίας. Οι διαπραγματεύσεις δεν ευοδώθηκαν λόγω της λ/άρνησης αποδοχής κυρίως της ρήτρας περί κοινοτικού διορισμού.

Όσον αφορά στην πιθανότητα σύναψης Συμφωνίας Αποφυγής Διπλής Φορολογίας, θα πρέπει η εκατέρωθεν επενδυτική και εμπορική δραστηριότητα να ανέλθει σε επίπεδο που να δικαιολογεί την σύναψη της Συμφωνίας, προκειμένου να μην υπάρξει απώλεια φορολογικών εσόδων⁶. Η παρούσα κατάσταση των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων δεν δικαιολογεί προσπάθεια σύναψής της.

Τέλος, θέματα προστασίας και προώθησης Επενδύσεων αποτελούν ενωσιακή αρμοδιότητα.

3.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Λευκορωσία θα μπορούσε να αποτελέσει ενδιαφέροντα προορισμό επιχειρηματικότητας παρουσιάζοντας ευκαιρίες αλλά και ανάλογο κίνδυνο για τους ενδιαφερόμενους στους τομείς της γεωργίας, των κατασκευών, του τουρισμού και της ενέργειας.

Υπό το καθεστώς των κυρώσεων, όμως, τυχόν ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να ελέγχουν διεξοδικά τα ισχύοντα πριν προβούν σε οποιαδήποτε δραστηριότητα (όσον αφορά στις κυρώσεις που έχουν επιβληθεί από την ΕΕ βλ. <https://www.sanctionsmap.eu/#/main> , από δε τις ΗΠΑ βλ. [Sanctions List Search \(treas.gov\)](https://www.sanctionslist.gov/) .

4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Προεδρία	https://www.belarus.by/en
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	http://www.economy.gov.by/
Υπουργείο Εξωτερικών	https://www.mfa.gov.by/en/
Εθνική Υπηρεσία Στατιστικής	https://www.belstat.gov.by/en/
Λευκορωσικό Εμπορικό & Βιομηχανικό	https://www.cci.by/en

⁶ Θέση του Υπουργείου Οικονομικών τον Μάιο 2017

Επιμελητήριο	
Οργανισμός προσέλκυσης επενδύσεων	https://investinbelarus.by/en/
Κεντρική Τράπεζα Λευκορωσίας	https://www.nbrb.by/eng/
Ειδήσεις	https://eng.belta.by/